

Izuzetni dokument zagrebačkih stoljeća

Slika sv. Blaža bila je prilikom preseljenja gradskog muzeja 1948. godine iz Opatičke 8 »zabunkerirana« - tada su u gradu bili neki drugi »sveti«...

ŽELJKA KOLVESKI

Godine 1749. gospodin Adam Ballogh, varoški sudac, dao je naslikati ovu sliku o vlastitom trošku za ures kuće magistrata, govori latinski zapis verso na slici: Anno 1749. D. Addamus Bal-

spomen posljednje želje da liječi bolesnike – po zanimanju je bio liječnik, a kako se zaziva protiv bolesti grla jer je, prema legendi, jednom spasio neko dijete od gušenja, simbolično blagoslivlja grlo bolesna djeteta u naručju majke, koja pred njime kleči.

Promjene su potvrđene novim statutom gradske uprave, koji je uz neke izmjene dijelom na snazi do sredine 19. stoljeća. Postavljeno je zatvoreno vijeće dvanaestorice doživotnih senatora, i dvadeset dva zastupnika, koji su među senatorima birali suca – gradskog načelnika. Izabrani sudac polagao je zakletvu na hrvatskom jeziku u župnoj crkvi sv. Marka. Ustoličenjem suca završila bi 3. veljače svečana sjednica gradske uprave za tu godinu.

Plečić Adam Ballogh, biran je za gradskog suca tri godine za redom, 1747., 1748. i 1749. kada je dao naslikati ovu sliku. Vrtoglavo uspješna karijera mladog pravника 1726. godine započinje 1730. izborom za gradskog fiskuša, 1739. za gradskog senatora, 1746. za namjesnika gradskog notara, te od 1747. do 1749. za gradskog suca, čime je postigao najvišu magistratsku čast.

Slika je zajedno s ostalim umjetničkim inventarom Gradskog poglavarstva bila sklonjena za vrijeme Drugog svjetskog rata. Potom je 1945. godine predana Muzeju grada Zagreba, i već iduće godine bila je izložena u stalnom postavu muzeja, tada u baroknoj palači u Opatičkoj ulici 8. Nakon selidbe muzeja 1948. godine u novu zgradu u kojoj se nalazi i danas, slika više nije izlagana.

Kad je Muzej krenuo u novi muzeološki projekt izrade stalnog postava, započet još 1991. godine, ova izuzetna slika za kulturnu povijest Zagreba predložena je, i odmah uvrštena među buduće izložke. Vrednovana je kao jedan od vjerodostojnih znakova u nizanju tema koje će prezentirati karakteristike života u Zagrebu kroz stoljeća, i nadasve istaknuti upravo zagrebačku osobnost.

Danas je ona izložena u stalnom postavu muzeja uz ostala gradska znamenja – zastave grada, pečatnjake gradske općine, diplome građana Zagreba, simbolične gradske ključeve i počasni lanac gradskoga načelnika. Lik zaštitnika zagrebačkoga Gradeca podsjeća na već gotovo zaboravljeni datum 3. veljače, kada su se o godu sv. Blaža donosile odluke prema kojima se stoljećima odvijao život u gradu.



SV. BLAŽ ZAŠTITNIK GRADECA: Podsjetnik na gotovo zaboravljeni datum 3. veljače, kada su se o godu sv. Blaža donosile odluke prema kojima se stoljećima odvijao život u gradu

logh Judex Civitatis Zagrebensis propriis expensis pro Decore Domus Magistratus adhirentiae ad inficit fieri fecit.

Riječ je o slici sv. Blaža koji se časti, uz sv. Marka, zaštitnikom slobodnog i kraljevskog grada na brdu Gradec, jer se po tradiciji, a na temelju povlastice podijeljene Zlatnom bulom iz 1242. godine građanima zagrebačkoga Gradeca, svake godine na Blaževo, 3. veljače birao gradski magistrat na čelu s varoškim sucem.

Sv. Blaž, zaštitnik zagrebačkoga Gradeca, u lijevoj ruci drži model grada s tri kule. Prikazan je u biskupskom ornatu s mitrom i pastoralom, atributima dostojanstva i vlasti (sveti Blaž, Blasius, živio je kao biskup u Armeniji u 3. stoljeću). Ikonografski ga određuju njegovi atributi: na stolici leži upaljena svijeća na

Na dan sv. Blaža, zaštitnika Gradeca, gradska uprava je zasjedala u *vechniczi* na Markovu trgu. Zapisnici sjednica gradskog magistrata, koji su uredno vođeni prema propisanom dnevnom redu, uvijek započinju istim tekstom: *Ljeta Gospodnjeg..., 3. mjeseca veljače, na blagdan sv. Blaža, biskupa i mučenika, u gradskoj vijećnici slobodnoga i kraljevskoga grada Zagreba na brdu Griču...*

Gradska vijećnica oduvijek je bila na istom mjestu u gradu, na uglu Ćirilometodske ulice i Markova trga. Najsvečanijoj sobi ures je bila slika gradskog zaštitnika pred kojom se svake godine obnavljao magistrat, te nakon izbora primanje novih građana.

Slobodna kraljevska varoš na brdu Gradecu dobila je novi sustav gradske uprave na Blaževo 1609. godine.